

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
 Őzétései ár: Az „Őthon” havi melléklettel egészévre 7 frt
 A szépirodalmi melléklet nélkül
 negyedévre 1 frt 25 kr. fél évre 2 frt 50 kr., egész évre 5 frt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Kossuth-utca. Pollák-ház,
 hvá a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilt-téri közleményeket
 a kiadóhivatal
 mérsékelt árjegyzék szerint számít fel.

Az ifjúság.

Az ifjúság nálunk nemcsak a Jövő reménye, hanem tényező a jelenben is. Társadalmunkban tekintély, ha együttességben lép föl, van sulya is. Különös gondja az ifjúság nemcsak nevelőinknek, hanem társadalmunknak is, mely áldozatokat hoz az ifjúságért és pártfogolja.

Politikai sulya azonban nincs és nem is lehet az ifjúságnak. Időnként, szinte rendszeren visszatérő időszakokban, vindikál ugyan az ifjúság magának politikai befolyást, de a higgadt politikai belátás mindig megteszi a kellő intézkedéseket, hogy az ifjúság politikai hevületét lelakaszsa.

A politika még a komoly férfiakat is gyakran túlságba ragadja, hát még az ifjúságot. Ezért kell az ifjúságot mindenképen visszatartani a politikától, mely mérsékletet, higgadságot, megállapodottságot kíván. Mindezek pedig — természetűl fogva — nem erősségei az ifjúságnak.

Persze utalni fog az ifjúság a történelmi tényekre, mikor az ifjúság a politikában is tényező volt, sőt kebel-dagasztó büszkeséggel mutat majd rá az ifjúság azokra a nagy nemzeti vívmányokra, melyeket ő proklamált s tán ő szerzett is meg a nemzet számára.

Nem tagadjuk meg az ifjúságtól, hogy e büszke önértetre történelmi joga van. De az ifjúságnak — nyilvánvaló, hogy erre értettük — ötven év előtt, március idusán elért nagy nemzeti sikere más elbírálás alá esik, mint a mai ifjúság politizálása. Akkor a magyar államiság olyan fogalom volt, a mely csak a magyar nemzet lelkében élt, se itthon a legfelsőbb helyen, se idegenben, sehol nem ismertett el. Nem volt igazán elismert alkotmányos fórum, hol a nemzet érvényesíthette volna követeléseit, nem volt másutt módja megnyilatkoznia a nemzeti óhajtnak, mint valami elemmentaris mozgalomban. A nemzet hangját irányadó helyen csak akkor hallották meg, mikor az utcákon kitört az egetverő hang, a nemzeti lelkesedés hangja s mikor a nemzeti felbuzdulásnak csak az utcai tömegesülésben volt módja s alkalma megnyilatkoznia.

A mai Magyarországot az akkori-val összemérni lehetetlen. Ma megszilárdult állam vagyunk, megvannak alkotmányos szerveink, a nemzeti követelmények érvényesülésének meg van a maga útja, a nemzetnek van

szócsöve fölfelé. A politika megszűnt az útca politikája lenni; nemzetünk teremtett magának egy intézményt a nemzeti akarat érvényesülésére. Ennek az intézménynek a programja a politika és azoké, a kik ez intézményt időről-időre a törvények rendje s ereje szerint megteremtik. A parlament ez az intézmény, a nemzet, mely a parlamentet választja, állítja be időnként a parlamentet alkotmányunk szervezetébe. Ez az intézmény a politika eszköze és szintere a modern Magyarország alkotmányában. A nemzet irányítja a politikát választásaival, a parlament csinálja a politikát rendszeres működésével.

Az ifjúságnak ez intézménnyel szemben háttérbe kellett vonulnia s így az ifjúságnak kötelessége most, hogy egyedüli feladatának, a nevelődésnek éljen. Kóros, elmérgesedett közviszonyokra vall mindig, mikor az ifjúság előre tör a háttérből s igazi hivatása helyett, politikai jelszavak kultuszának él. Rendszeren külső befolyás felszítás, hogy ne mondjuk igaztás, viszi rá az ifjúságot erre a veszedelmes ösvényre, de gyakran magától bátorodik előre az ifjúság. Bátorítja pedig az általános felfordulás, mely politikai és társadalmi életet egyaránt romlással fenyegeti. A kalandos tervek és eszmék fokozottan hatnak az ifjúság eleven képzeletére, hevületében nem látja az ifjúság a törvényes rendgátjait s túl akar hágni e gátakon.

Ennek a folyamatnak voltunk tanúi a lefolyt héten is, mikor a székesfővárosi ifjúság arra akart vállalkozni, hogy befolyásolja a politikai viszonyokat. Ettől a vállalkozástól még kényszereszközökkel is vissza kellett tartoztatni az ifjúságot. Lehet, hogy a törvényes rend tartartói a kényszereszközök megválasztásában nem voltak eléggé mértékletesek és tapintatosak, de a rend tartartóinak ez eredendő hibájuk. Rendőrségre, a melyik csak annyi kényszerrel viszonz, a mekkora a támadás, nem szólnak a krónikák; a rendőrségi erőszakoskodások vejjárnak a rendőri intézménnyel magával, annál is inkább, mert a rendőrség feladata nem merül ki a már megtörtént kihágások üldözésében, hanem a praevenció és az elrettentés is a rendőrség feladatai közé tartozik.

Öszinte sajnálattal láttuk a múlt héten a székesfővárosi ifjúságnak és rendőrségnek összetűzését, tudjuk és méltányolni az ifjúság fölháborodását, de tudjuk érteni és megmagyarázni a rendőrség túlbuzgalmát is. Valamint

tudjuk felfogni és helyeselni Wlassics miniszter álláspontját is, ki a legnagyobb határozottsággal és elszántsággal jelentette ki, hogy visszatéríti, ha kell kényszerrel is, az ifjúságot igazi hivatásának korlátai közé.

Az ifjúság pedig merítsen okulást a történekből a jövőre nézve. Haladjon az ifjúság a maga hazafias útján, nemes ambíciójú pályáján: legyen kontaktusban a nemzeti aspirációkkal, ezek szellemét szívja magába, gyűjtsön belőle lelki tőkét a jövőendő számára, de ne tolja fel magát a cselekvő politika tényezőjévé, ne lépjen fel politikai kérdések érdekében, se ellenük, se mellettük.

Az ifjúság hazafiassága legyen igaz, bensőséges, meleg és rendíthetetlen, de ne legyen meggondolatlan, elhamarkodó és a körülményeket nem mérlegelő. A milyen nagy és őszinte rokonszenvvel vagyunk az ifjúság minden mozgalma iránt, épp oly aggodalommal látjuk az ifjúságot a politikai porondon.

Szeretnők hinni, hogy erről a porondról az ifjúság, a mult heti lelemetlenségeken okulva, végleg visszavonul.

Villamos közvilágítás. Előző számunk vezető cikkében több pontozataiban foglalkoztunk a Szánthó- és Tóth-féle villamvilágítási szerződésajánlattal, azóta a L a k o s Imre dr. polgármester az ügyet a mai közgyűlés napirendjére tűzte ki és kedden délelőtt 8 órára összehívta az ajánlat tüzetes fölbírlása végett, az erre alkotott szűkebbkörű bizottságot is.

A mai közgyűlésen mindamellert nem lehet a kérdést érdemileg letárgyalni, mert a bizottság alapos munkát akar végezni és olyan javaslatot terjeszteni a közgyűlés elé, amely a kritikát minden részében megállja és a közvilágítás kérdését — a vállalkozók serejével, — de a város érdekeinek minden tekintetben való figyelembevételével, közmelegnyugvára oldja meg.

Es ez jól van így. 50 éves szerződés-kötésről lévén szó, mely tehát nemcsak a ma élő nemzedéknek, de a következőnek is szól és így majdan annak terhét is képezi, természetes, hogy lelkiismeretes gonddal kell a szerződésajánlat minden pontját megrostálni és egy olyan szerződésmentát teremteni, melynek sulya se most, se később nyomasztó ne legyen a város polgárára.

Ez az elv irányította a szűkebb körű bizottság minden tagját, kik közül a keddi tanácskozáson, L a k o s Imre dr. polgármester elnöklése mellett résztvettek: a városi tisztviselők közül N o v o b á c z k y Győző

gazd. tanácsnok, György Antal főjegyző és György Ferencz főszámvéví, a képviselők közül pedig Fekete Márton kir. tanácsos, Cicatricis Lajos dr. várm. főjegyző, Zsoldos Ferencz gépészmérnök és Bánfalvi Lajos szerkesztő, és akik — bár a jelzett napon reggeltől esti 7 óráig foglalkoztak a kérdéssel a déli pihenőn kívül, — annak tárgyalását mégis csak félig voltak képesek befejezni, miután pontról-pontra véve a szerződésajánlatot, minden részében úgy fogalmazták meg az eddig letárgyalott pontokat és olyan módosításokat eszközöltek csaknem mindegyikben, hogy — nyugodt lélekkel mondhatjuk — Szentesen bizottság ez ideig ilyen alapos munkát soha nem végeztet.

Hogy mikben állanak a szerződés-ajánlaton eddig eszközölt módosítások: nagy indiskréció volna részünkről azokat most, mikor az ajánlat sok részének tárgyalása még függőben van, előre is nyilvánosságra hozni.

Egyet azonban — indiskréció nélkül is jelezhetünk és az, hogy a bizottság egyhangú nézete és megegyező meggyőződése szerint — a város megvalósíthatja a Szenthóth-féle szerződés-ajánlat alapján azt a közgyűlési határozatot, mely a villamvilágításra való áttérést mondja ki és pedig megvalósíthatja a mai költségvetése keretében úgy, hogy az új rendszerrel közvilágításunk hálózata jelentékenyen kibővül.

Ebből a szempontból a bizottság ez ajánlatot komoly tárgyalás alapjául elfogadónak tartotta és épp ezért is hatolt bele annak a részleteibe a legnagyobb alaposággal, hogy az egyes szerződéspontokon részint azokat az anyagi feltételeket, részint technikai feltételeket érdeklő változtatásokat megtegye, a melyeket a város érdekében ilyen szerződés-kötésnél szükségeseknek lát és a melyek keresztülvitele után majdan az így átdolgozott szerződésajánlatot az ajánlattevőkkel együttesen fogja újból figyelemmel revideálni s azok esetleges kifogásait meghallgatni, hogy így a nagybizottság és ettől a közgyűlés elől majdan már egy közös és minden félre megnyugtató megállapodás eredményét lehessen terjeszteni.

Igaz, a szűkebb körű bizottságra még sok munka vár, míg az egész ajánlatot ilyenképen letárgyalja és ez a munka még időt igényel. De nem elveszett idő az, mit e munkára fordítanak és sem a vállalkozóknak sem a városnak nem lesz hátrányukra, ha a vilamos közvilágítás kérdése az által néhány nappal később kerül is a képviselő közgyűlésé elé; — mert így tisztázott helyzet fel fog a közgyűlés szemben állani és világos képét bírja majd az előterjesztésben annak: mire kötelezi magát a város a vállalkozókkal és viszont ezek a várossal szemben?

Talan rövid egy hét eldönti ezt a kérdést és miután a bizottság tagjai — a város érdekeinek szigorú szem előtt tartása mellett — teljes jóindulattal vannak az ajánlattevők és az eszme iránt is, — hisszük — úgy, hogy a jövő évben már villamvilágítás lesz utcáinkon.

Az időjárás és a betegségek.

A legrégibb időtől fogva az emberek az időjárás változásait a különféle betegségek első rendű okául tartották, amelyből eredő meghűlés mindenemű kóros állapotot, a megbetegedések mindennemű fázisát vissza tudták, sőt még mai napig is a legtöbb esetben vissza tudják vezetni.

A modern kor tudománya azonban a

meghűlés általános fogalmát nemcsak megtagadja, hanem hovatovább szűkebb és szűkebb térre is igyekszik szorítani, elvonva hatásköréből a betegségeknek mindinkább növekedő számát, amennyiben kétségbevonhatatlan tudományos alapokon kimutatja azt, hogy igen sok betegséghez a meghűlésnek éppen semmi köze sincs, habár évszázadok óta ezt tartották azok főokának.

A modern tudomány a régi alapok ellen mindenfelé támadólag lép fel s ha sikerült neki egyes részeken azt hibásnak feltüntetni, akkor aztán az egész alapot — amely pedig többnyire gyakorlati megfigyelésekre van fektetve — egyszerűen eldobja és pedig tekintet nélkül arra, hogy nem a lényegben, hanem csupán a formában találta a hibát.

Ilyen támadásnak van a meghűlés is kitéve amióta a bacillusok mindinkább növekedő raja hatalmába keríti a szenvedő emberiséget. A tudó, a tudó mondhatja Molliére orvosával — a bacilus, a bacilus hirdeti a modern kor az ő tudásaival, de bármennyire kikacagtak is Molliére orvosait a különféle színházak látogatói, azért a mester orvosainak mégis igazuk volt, mert a nagy vígjátékíró végre is tudóvásban halt el.

Vajjon hasonlóan igazuk lesz-e a bacillusok felfedezőinek is? bebizonyítva, hogy minden betegségnek megvan az ő mikroba-tája, megvan az ő jellegét képező bacillusa, s a meghűlésre mint felesleges fogalomra egyáltalában szükség sincsen.

Miért ne lehetne igazuk? hiszen már most is oly sok betegségnek ösmerjük a bacillusait, hogy valamennyiének a felfedezése ezután csak időkérdése lehet egyedül, de vajjon ha mindezeket ösmerni fogjuk, szükséges lesz-e, hogy a meghűlést s vele az időjárás befolyását az emberi szervezetre végkép eldobjuk? Éppen nem, hiszen a bacillus és az időjárás nemcsak hogy szépen megférnek egymás mellett, hanem még mintegy ki is egészítik egymást s így együttesen megfoghatóvá tessik előttünk azt, ami különvalva megfejthetetlen?

Pontos orvosi és természettudományi megfigyelések bizonyítják, hogy mindennemű időjárásnak megvan a maga betegsége, amelynek az intenzív hatása tehát fellépése és terjedése annál nagyobb, mentül erősebbek az időjárás változásai, vagyis abnormális jellege. Amiből aztán az is következik, hogy az időjárás változatos ezen abnormális állapotai a bacillus termelésnek is a leghathatósabb előmozdító.

A különféle időjárás vagy amit akként is mondhatunk, hogy a hőmérséklet különböző foka különféle betegségeket teremt. E betegségeknek egymástól meglehetősen eltérő formái része az orvosi tudomány szakmunkáiban eléggé részletesen van leírva.

Az orvosi tudomány, mint a formák tudományos kutatója, határozottan megállapítja azt, hogy az időjárás minden fázisának, vagyis a hőmérséklet minden lényeges változásának megvan az ő külön jellegű betegsége tehát bacillusa is. A főrrögív alatt a magas hőmérsékletnek a sárgaláz, a pestis, a málária, a kolera, vérhas a megfelelő formák. A mérsékelt égövnek a gümőkór, az idegbajok nagyszáma, a vörheny, difteritis, az orbánc és a tifusz és a többi. A hidegebb égőknél jellegzetes betegsége aránylag a többihez képest kevés, az influenza volna még a legothonosabb ezen a vidéken. Vagyis ott, hol a szervi élet már csak küzdeve tarthatja fenn magát, a betegség formái is csökkennek, ami csak egy okkal több, hogy higgyük, miként a betegségeknek valóban mindenkor szerves lények, a bacillusok az okozói, amelyeknek léte és terjedése szintén alá van vetve az általános szervi élet létfeltételeinek.

A szerves élet reánk kedvező, vagy kedvezőtlen hatása tehát szoros összefüggésben van a hőmérsékleti fokozatokkal, vagyis magával az időjárással, ami ismét azon következtetésre vezet, hogy a bacillusok is a hőmérsékleti vagy időjárás változások teremtményei.

E logikai következtetés formái megfejtését érkeink céljainkhoz az eddigi megfigyelések alapján nem tudjuk. Érezzük, hogy itt hibázik valami, ami az érkeinktől el

van vonva, egy pár lépcsőfok, amely ha meg lenne: a kettő összefüggését igen könnyen kiszakozhatnánk.

Ennek lényeges okát pedig nem is oly közvetlenül közel kell keresnünk hanem sokkal távolabb, amennyiben először meg kellene fejtenünk, vajjon mily okok létesítik magát a hőszugárt, mert ebben kell lenni azon kapcsolcsnak, mely a hőösszervelet együttes változásának összefüggését megfejtene.

A fizika jelenléte feltevései szerint a fény és hő az aether rezgéseinek következményei, tehát mechanikai jelenségek. Ha most ezt elfogadjuk s képzeltünk merész szárnyain tovább repülünk, azt mondjuk, hogy az aether, ezen érkeink által mindaddig megfoghatatlan valami, betölti az egész nagy mindenséget, semmit se hagyva abban üresen, s amelynek, mint öserőnek parányai egyensúlyba jönnek törekszenek, amely törekvésük örökös mozgást szül. Ezen mozgások úgy részleteik mint egészeikben körirányú lévén, szükségképpen keresztetződnék s úgy találkoznának egymással, csomósodásokat képezhetnek, amely csomósodások eredményei oly rezgő mozgások lesznek, amely a fényt, a hőt, vagyis ezeknek forrását: a napokat alkotják a nagy mindenség végtelen terében. Ily rezgéseknek jelensége a hang is, amit már érkeink által is lefogható kísérletekkel bizonyíthatunk be.

Ha pedig a mechanikai mozgások teremtik a fényt és a hőt, úgy akkor hasonló törvények szerint teremthetnek minden mást, s ha mi e törvényeket kismernők, úgy az összefüggést, a kapcsol megtaláljuk a hőmérséklet és a szervi élet különféle változásai: az időjárás és a betegségek között, de megtaláljuk egyszerűségeket a kulcsot is, amely a természet legrajtatott titkait is felfedi előttünk.

Addig azonban még sok megfigyelést kell tennünk s a formák millióit átkaunk, hogy ezeknek révén a lényeghez, a végokhoz eljuthassunk.

Ujdonások.

Szentes, 1898. dec. 1.

— **Emlékeztető.** Szentes város képviselő testülete ma délelőtt 9 órákor közgyűlést tart a túli a kurcai tanácskozó tereben.

— **András napja.** Tegnap volt András napja és ezt az alkalmat Vádnay Andor dr. főispán nagyszámú tisztelői arra használták fel, hogy a népszerű főispán előtt rendíthetetlen ragaszkodásukat és tiszteletüket ünnepiesen is kifejezésre juttassák. Csongrádról küldöttség kereste föl a főispánt, jókívánásait tolmácsolni a testvérváros népének, a vármegyei tisztikar Csató Zsigmond dr. alispánnal az élén, valamint Szentes város tisztviselőtestületé is, Lakos Imre dr. polgármester vezetése alatt, testületileg tiszteltgett a főispánnal, aki a vezetőik által hozzá intézett üdvözlő szavakra, az iránta nyilvánuló meleg ragaszkodást megköszönve, bensőséggel felelt. Tiszteletgek még testületileg: a főgimnázium tanári kara, a járásbírószág tagjai s ezeken kívül is közelítünk számos szereplő tagja üdvözölte őt névünnepe alkalmából.

— **Szeged-vásárhely-szentesi színi szövetkezet.** A szegedi színházat a jövő évi vírágvasárnaptól 3 évre Krecsányi Ignác, a vidéki magyar színházak legjelesebbje nyerte el és ezzel a kérdéssel meg van immár oldva a mi színházunk jövőjének kérdése is. Szeged, Vásárhely és Szentes ugyanis egy színtügyi kerületbe álltak azzal a feltétellel, hogy a szegedi színtársulat köteles az évről legalább két hónapján át Vásárhelyen, két hónapján pedig Szentesen játszani. A szegedi

szerződésbe ez határozottan bent van és annak aláírása előtt Szeged város részéről Pálffy Viktor tanácsnok, Tergina Gyula dr. tanfelügyelő és Tóth J. Pal városi képviselő tagnap Szentesen tartak, hogy a ránk vonatkozó szerződéses pontokat a városi előjárósággal egyetértően megállapítsák. E pontozatok értelmében Krecsányi egyszéki társulatunk köteles nálunk is játszani és a kar és zenekar személyzetében is csak az itt alkikandó szünügyi bizottsággal való közös megállapodás útján eszközölhet redukciókat. Ha pedig szerződéses kötelezettségét velünk szemben nem teljesítendő 1000 ft bírság lesz biztosítékából levonva. Így most már biztosak vagyunk a felől, hogy jó színtársulatunk lesz a következő években.

— **Várady Árpád dr. apát.** Várady Árpád dr. volt csanádi püspöki titkár földinket, aki ez idő szerint osztálytanácsos a kultuszminisztériumban, szép kitüntetés érte: a király ő felsége kinevezte a szűz Máriáról címzett cikárid apátnak.

— **Ifjúsági ünnepi istentisztelet.** Ő felsége a király 50 éves uralkodói jubileuma megünneplésére, holnap délelőtt 8 órákor ünnepi ifjúsági istentisztelet lesz a zsidó templomban. Az istentiszteleten a főgimnázium és polgári leányiskola izraelita növendékei, valamint az elemi iskola tanulói is részt vesznek. Eléneklék a szöveg egy versszakát, aztán zsoltárenek következik, mire Hoffner Ármán dr. hitközségi főrabbi mond alkalmi ünnepi imát s aztán a Himnus eléneklésével befejezték nyér az ünnep, melyre a közönség figye mért is felhívjuk.

— **Uj műút a megyében.** A 600000 frtos műútépítési kölcsön terehére épülő vármegyei műútak egy szakasza immár elkészült és a vállalkozóktól át is vétetett. A mindszentbácsi törvényhatósági út ez az új vármegyei műút, melyet most már a közforgalomnak is átadtak.

— **Főúri vadászat.** A dereckegyházi uradalom fiatal ura, Károlyi László gróf gazdag zsákmanó vadászatot tartott a mult hét végén, itteni uradalomban. A vadászaton mint a gróf vendégei résztvettek: Elek Gusztáv, Keglevich Gyula gróf, Kencs Miklós, Döry Lajos és Döry Ödön és ez a hat teljes vadász lelélt 1895 drb. nyulat és 547 facánkakast. Vadászat után gazdag lakoma volt a grófi kastélyban, mely alatt a mi cigányprimásunk, a Miklós kitűnően szervezett bandája mulattatta zenével az úri társaságot.

— **Egyleti élet.** A csongrádmegyei történelmi és régészeti társaság, melynek igazgató választmánya tagnap este ülésezett a kaszinó éttermében; ma délután 5 órákor ugyanott tartja meg rendes éves közgyűlését, melynek egyik főbb tárgya, a választmány újra választása. A gyűlésen való minél nagyobb számu megjelenésére ez úton is felhívja az elnökség az egyesület tagjait.

— **Helyreigazítás.** Lapunk előző számában hirt adtunk róla, hogy a belügyminiszter, az alispáni büntető határozat megváltoztatásával, 100—100 ft helyett csak 25—25 ft pénzbüntetésre ítélte Molnár Albert drt és Várady Lajos gyógyszerészt. Ez a hírünk a Várady Lajosra vonatkozó részében tévedésen alapul, mert nem őt, hanem Sárosy Gyula gyógyszerészt érte ez a büntetés.

— **Halálözös.** Pusztaszerről kapjuk a következő gyászjelentést: „Olv. Csikós Jánosné született Jósá Ilona, úgy a maga, valamint

gyermekai: Ágneska és Janika és az alulirt rokonok nevében megszorodott szívvel jelentik a jó apa és testvér: Csikós János uradalmi kasznárnak f. hó 28-án reggel 4 órákor, életének 49-ik évében, Pusztaszerezen, rövid szenvedés után történt elhunytát. A megboldogult hült teteme f. hó 29-én d. u. 3 órákor fog a Szeged-belvárosi temetőben a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és az ott lévő családi sírhelybe örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szent mise-aldozat f. hó 30-án d. e. 10 órákor fog a róm. kath. templomban az Egek Urának bemutatni. Aldás és béke hamvaira! — A megboldogult a Pallavicini őrgrófi uradalomnak volt egyik buzgó, kötelességű tisztje, kinek vendégszerető háza mindenkör nyitva állt a Pusztaszerre elzarándoklók előtt.

— **Elhalasztott büntügyi tárgyalás.** Hogy hányadizben lett már elhalasztva a szegedi törvényszéknél Sima Ferenc ama rágalmazási és becsületsértési fenytő ügyében a tárgyalás, melynek során a derék törvényhozónak tisztviselő ellen nyilvánosan használt gyalázó kifejezései miatt kellene helyt állania: ezt hamarjában meg se mondhatjuk, — az azonban bizonyos, hogy ma holnap a derék honatyja megünnepelheti e bűntűgyében a huszonötödik alkalmi megbetegülésének jubileumát. Most legutóbb november 28-ra tűzte ki a szegedi törvényszék a végtárgyalás határnapját, de persze — a rágalomkirály Sima Ferenc ezúttal is — betegét jelentett. Kifiammitotta vagy 10 nap előtt a karját, bizony súlyos beteg ő, orvosdoktorok is bizonyíthatják. A törvényszéknek aztán, persze, ezt tudomásul kell vennie, tekintet nélkül arra, hogy birai a hírlapokból olvashattak, mennyire nyüzsgött a nagy alkalmi beteg a pár nap előtt volt budapesti útcái tumultusok közepett, a főváros utcáin olyan mértékben, hogy beteg karját, mellyel Szegedre leutazni képtelen, falhoz szorította egy lovasrendőr.

— **Vincze Péter nyílttér.** Vincze Péter, Szentos város petróleumvilágítási felügyelője nyílttérre a Szentesi Lapok évi nov. 30-iki számában, a villamvilágítás dolgában. Megselekedte ugyanazt pár hét előtt lapunkban is és természetes, hogy legkevésbé se akarjuk chez való jogát kétségbevonni. Nyílttérrezen amig csak kedve telik benne, soha nem lesz szavunk hozzá, ha bennünket bele nem von kis játékaiba és apró kedvteléseibe. Most azonban ezt cselekedte — és csupán ezért kényszerülünk vele, az igazság elcsavarása okán, foglalkozni. Azt mondja, hogy valótlánul jeleztük a mai petróleumvilágítás árát, mert ő, Vincze Péter tudja, hogy 13 ftba kerül csak egy petróleumlámpa évenként. Mi elhisszük, hogy Vincze Péter sokat tud, de hogy jobban tudná a városi zársámadásnál is, mibe kerül évenként egy ilyen lámpa, — ezt már még se hisszük el, mert akkor azt kellene hinnünk, hogy a tisztviselőink hazug adatokat állítanak be a számadásba. Nyugodjék meg Vincze Péter abban, hogy mi nem hasból idézünk számokat, de hivatalos forrásokból. Ezek szerint pedig 3 évi átlagban évenként 16 ftba került a városnak egy petróleumlámpa fentartása és nem 13 ftba, — beleszámítva a Vincze Péter fizetését is.

— **Sikerült Katalinbái,** Ritkán esik, hogy kétszer írjunk egy mulatságról, most azonban tartozunk vele, hogy ezzel együtt egy tévedésünket helyrehozzuk. A függetlenség 48-as Kossuth kör Katalinbájaról ugyanis lapunk előző számában úgy írtuk, mint már

megtörténtől, pedig a mulatság voltaképpen csak lapunk megjelenése napjának estéjén, vasárnap volt, még pedig olyan kitűnő anyagi sikerrel, hogy 79 ft tisztajövedelmét hozott a körnek, a mi minden szónál ékezebben mutatja, milyen erővel hódít magának mind nagyobb tért ez a népkör a közönségnél.

— **Egyleti közgyűlés.** A »Szentesi kerékpár-egylet« melynek alapszabályait a belügyminiszter időközönként jóváhagyta, e hó 4-én d. u. 4 órákor tartja választó közgyűlését a megyeház alispáni elfogadó termében. Mint megbízható forrásból értesülünk, a most szervezkedő egyletnek társadalmi életükben is előkelő állást elfoglaló tagjai oda töreksznek, hogy az egylet felvirágztatását különösen is előmozdítsák, s célból már is egyleti ünnepélyek rendezését tervezik, a mely mulatságok előreláthatólag elsőrangú szenzációi lesznek a farsangi évadnak.

— **Miselőli Kisteleken.** Várossy Gyula kisteleki plebános meghívására Flódung József és Bóta Ernő jászaita atyák november 26-án Kistelekre érkeztek, hogy ott szent gyakorlatokat tartsanak. Az első szent beszédet Flódung atya zsufolt templomban a mult szombaton este tartotta. Vasárnap a hívek, kik közt a szent atyák odaérkezése nagy örömet keltett, el se fértek mind a templomban és hétfőn a hajnali istentisztelettről is sokan kiszorultak a templomból.

— **Népszerű előadások.** A polgári olvasókör választmánya elhatározta, hogy a tél beálltával — a körtagok kellemes szórakoztatására népszerű felolvasásokat és előadásokat rendez saját helyiségében. Az első ily népszerű felolvasás, melyre nem körtagokat is szivesen látnak vendégül, a f. hó 4-én, a sárnap délután fél 6 órákor lesz. Hogy ezután folytatása következik-e ezeknek a felolvasásoknak, az a közönségnek majdan mutatkozó részvételtől függ. Mindenesetre megérhetet volna már társadalmunk minden rétege oda, hogy az ily felolvasásoknak közönségük legyen és szeretjük hinni, hogy végre megtörik a közönyösség jege és a jök azon kicsiny, de lelkes táborának igyekezete, mely az ismeretek terjesztését szorakoztatásban tűzte ki céljául, végre sikert arat ezen a téren.

— **Két tűzeset egy napon.** Vasárnap két tűz is volt a városban. az egyik délután 4 órákor, a másik pedig éjjel. A délutáni tűz a III. tizedben, Rákóczi Sándor csizmadiaester házában gyulladt ki és épület, az elég gyorsan kéznél volt segítség dacára egészen leégett. A másik — éjjeli tűz pedig az I. tizedben, Vécseri Ferencnél támadt s itt már az volt a baj, hogy egyfelől a saűk zugban nehezen lehetett nagyobb segítő tömegnek a veszedelemhez közel térnie, másfelől meg nagy volt a vízhiány és a tűzfecskendők is megtagadták a szolgálatot. Hogy ez utóbbi körülményben ki a hibás: alig lehet megállapítani. Úgy értesülünk ugyanis egy oldalról, hogy a tűzfecskendő szelepe eldugult kukorica és szilvamagszemekkel, ami úgy történhetett, hogy a tűzoltók a szivócsó végére nem alkalmaztak a védő részszitát; míg a tűzoltóktól azt a fölvilágosítást kaptuk, hogy az előfogatosok tévedésből egy a tanjákról jövaitas végett itthon levő rossz tűzfecskendőt vontattak el a veszedelem helyére. Ez vagy amaz volt-e a baj oka, a karos félre körülbelül mindegy; de nem mindegy a közbiztonság érdekében, hogy ilyesmi egyáltalán megtörténhetik.

— **A pözpépközlelő és kazánfűtők vizsgálatára** Krusper Pal kir. főmérnök s államépítési hivatalfőnök elnökele alatt Szegeden szervezett bizottság, vizsgájt 1898. évi december hó 17-én d. u. 3 órákor kezdve, a m. kir. államvasutak szegedi szivattutelepen fogja megtartani. Miről érdekeltek azon figyelemzetéssel értesítettnek, hogy a vizsga letételére vonatkozó, kellően bejegyzett s felszerelt kérvényeiket a fent megnevezett bizottság elnökénél (Szeged, posta-palota) kell megelőzőleg s legkésőbb a kitűzött nap d. e. 9 órájára benyújtaniok vagy beküldeniök.

Selyem damaszt 75 krtól

14 ft 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér és színes **Hennberg-selyem** 45 krtól 14 ft 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és minta-zatban. **Privát fogyasztóknak postabér és vámentesen valamint hához szállítva, — mintá-
kat pedig postafordultával küldenek. Heueneberg G. (cs. és k. udvari szállító) selyemgyárával Zürichben, Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levelbélyeg ragasztandó.**

ERTEBITÉS.

A »Szentesi polgári olvasókör« rendel-tetésének megfelelőleg felolvasási estélyek rendezését határozta el s azokra úgy a kör-tagokat s azok t. családjait, valamint a fel-olvasások iránt érdeklődő t. közönséget tisz-telettel meghívja. Az első felolvasási estély f. hó 4. én, a z a z v a s á r n a p este fél 6 órakor a kör helyiségében fog megtartatni. Szentes, 1898. dec. 1.

As. elnökség.

Színház.

S z o m b a t o n este úgy éreztük ma-gunkat a színházban, mintha hosszas kaviá-ron élés után, mely gyomrunkat már-már megfektüdte, ismét egy kis régi jó magyar zamát koszhoz jutottunk volna. B e r c z i k Árpádnak a nemzeti színházban szép sikert aratott »Himfy Dala i« című vigjátékát adták és örömmel dicsérjük meg érte H a l m a y t, hogy ő egyike a legelső vidéki szín-igazgatóknak, aki ez újdonság előadási jogát megszerezve, azt a vidéken bemutatni siet.

Kellemes, üde magyar légkörbe éreztük magunkat, a patriarkális magyar vidéki úriház légkörében, mely úgy kedves nekünk, abban a naivításban, ahogy a szerencsés kezű szerző elénk állította.

És nekünk — ama fogatkozások da-cára, melyek a társulat készültségéből eredtek, is nagyon tetszett ez az előadás, mert a szereplők mindegyikén látszott, hogy elemében van, a maga habitusában, magyar társadalom közepett, magyar gúnyában.

A szereplők közül ki kell emelnünk D é r y t (Kisfaludy Sándor) nemcsak ügyes maszkjáért, de bensőséges játékaért is, T u b o l y Klemist (Szegedy Róza) — aki elemében volt az egészen nekivaló drámai szende szerepben, G ö z z Arankát (Jolánka), aki szintén szép tehetségének megfelelő szerep-hez jutott, J u h á s z n é t (Bíróné) ki ezúttal is! sokoldalúsága mellett tett tanúságot, N a g y Gyulát (Rosty), T o r d a y t (Sa-lánky Péter) és T o r d a y n é t, (Annuska) aki igen-igen kedvesen játsza meg a búvós kő mellett folyó poétikusán szép jelenetet.

V a s á r n a p két előadás volt. Délután az Ó r e g T r y l b y n c k kacagott a gyermekvilág, este pedig — igen szép számú közönség előtt az A r a n y l a k o d a l o m ment másodsor, ezúttal a Koltainé Katalin szerepében D a r o c z y Ilkával. A szerep-csere igazolta a darab első előadásáról mon-dott bírálatunkat, mert minden tekintetben magasabbra emelte az előadás értékét. Ez nem csupán a mi egyéni nézetünk, de a kö-zönségé is, melynek bírálatát melegiben volt alkalmunk — az összehasonlítás révén, ha-lani. És ez a bírálat nem is lehet sértő, mert a Koltayné szerepe erősen drámai és csak természetes, hogy drámai hősnő kezében an-nak minden része jobban kidomborodik, mint ha drámai szende egzekválja. akiről el kell ismerni, hogy a maga szerepkörében nem kevésbé jeles.

H é t f ő n z ó n a l o d á s b a n G é c z y népszimnűve a M y i m e s i v a d v í r á g került színre a már méltatott jó előadásban,

K e d d e n pedig az első jutalomjáték volt a színpadon, L é v a y Sárika javára, mikor is az Ü d v ö s k é t e, Cidrán gyönyörű ze-néjű és nálunk évek óta nem látott operett-jét adták elő olyan kerek, összevágó előá-dásban, mely bármely nagyvárosi színpadon is jónak vált volna be. L é v a y Sárika játszta a vörös Bettina, a pulykápasztor szerepét pajzán clevséggel, temperamentumosan és gyönyörű virágcsokrot, meg sok-sok lelkes tapsot aratva az öt szerető közönség-től. De a többi szereplő is, T i s z t a l (fe-jedelem) T o r d a i n é (Fiametta), T o r d a y (Frittellini), N a g y Gyula (Rokkó) és J u h á s z (Pippó) hozzájárult legjobb tehetségé-vel az est sikeréhez és méltán osztottak a jutalmazottal a közönség zajos és lelkes tet-szésnyilvánításain,

Tegnap este zónalódásban a »N i ó b e« című angol bohózatot ismételték; ma pedig R a m b o v s z k y Mariska operettének első vendégszereplésével a »S z u l t á n e« operet-tel adják, — a vendégeknekseőre való tekin-tettel bizonyosan telt ház előtt.

Irodalom.

A »Vasárnapi Ujság« november 27-iki száma 19 képpel s a következő tartalommal jelent meg: »A budapesti tudomány egyetem és műgyetem ez évi rektorai« (Mihalyovics Géza egyetemi és Kisfaludi Lipthai Sándor műgyetemi rektor arcképeivel). Költemények: »Lidike asztalára«. Pósa Lajostól; »Lidérc-fény«. Hervay Frigyes-től. — Regénytár: »Kadocsa Ákos«. Regény. Irta Vértési Arnold. (Neogrády Antal rajzaival). »Enriquez«. Kali-forniai történet. Irta Bert Harte (képekkel). — »Gyöngyösi István és Szécsi Maria« (arc-képekkel) Lampérth Gézá-tól. — »Az új buda-pesti hadapród iskola« (képekkel). — »Erz-szélet királyné emlékei«. — »Az örök béke ára«. — »Kutyák hadisziglatában«. — Az égből hulló kövek« (képekkel) Hoffmann Ot-tó-tól. — »A háziállatok száma«. — »Az al-vás művészet«. — »Baross szobra« (képpel) — »A léghajók országúja«. — »Barossnak egy kiadatlan arcképe« (képpel pillanatnyi fénykép után). — Irodalom és művészet, Köz-intézetek és egyletek, Sakk-játék, Képtalány, Egyveleg stb. rendes heti rovatok.

A Vasárnapi Ujság előfizetési ára ne-gyedévre 2 frt, a »Politikai Ujdenságok«-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Egyetem-u. 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a »Képcs Néplap« legolcsóbb ujság a magyar nép számára, egész évre csak 2 frt 40 kr. félévre 1 frt 20 kr.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatársaság. (Reich Jenő és társa heti jelentése). Az őszi vetések állása továbbra is kielégítő. A külföldi piacokon a hangulat valamivel kellemesebb ugyan, a forgalom azonban korlátolt. Nálunk a kereslet erősen csökkent, különösen búzában. — Takarmánycikket csak gyengén kinal-tak. B ú z a a mult héthez viszonyítva alig változott; az árak 9.80—10.85 frt. közt változtak. R o z s 15—20 krral emelkedett; minő-ség szerint 8.35—8.45 frt érhető el. A r p a (takarmány és hantolási czélokra) 5—10 krral olcsóbban kelt el; 6.10—6.50 frt érhető el. Z a b iránt csekély az érdeklődés, az árak nem változtak. 5.70—6.10 frtot fizettek érte. T e n g e r i (új árú) 4.15—4.30 frton kelt el.

Vasúti menetrend.

(Érvényes 1898. márcz 1-től.)

Csongrád—Félegyház—Szeged.

Csongrádról indul 9 ó. 20 p. d. e., 1 ó. 55 p. d. u. Félegyházra érkezik 10 ó. 20 p. d. e., 2 ó. 50 p. d. u. Félegyházról indul 12 ó. 19 p. d. u., 5 ó. 57 p. d. u. Szegedre érkezik 1 ó. 47 p. d. u., 5 ó. 53 p. d. u.

Algyőről indul 7 óra 38 p. reggel, 11 ó. 35 p. délelőtt, 4 óra 22 p. délután, 10 ó. 03 p. éjjel Szegedre érkezik 7 óra 55 p. reggel, 11 ó. 48 p. délelőtt, 4 óra 35 p. délután, 10 ó. 20 p. éjjel.

Szeged—Félegyház—Csongrád.

Szegedről indul 10 órakor d. e., 1 ó. 14 p. d. u. Félegyházra érkezik 11 ó. 04 p. d. e., 2 ó. 45 p. d. u. Félegyházról indul 12 ó. 25 p. d. u., 5 ó. 30 p. d. u. Csongrádra érkezik 1 ó. 25 p. d. u., 6 ó. 30 p. este.

Félegyház—Budapest.

Félegyházról ind. 4 ó. 24 p. éjjel, 11 ó. 40 p. d. e Budapestre érkezik 1 ó. 10 p. d. u., 6 ó. 20 p. este

Budapest—Félegyház.

Budapestről indul 10 órakor este, 2 óra 15 p. délután, 4 óra 5 perc délelőtt. Félegyházra érkezik 8 óra 14 perc reggel, 3 óra 5 perc délután, 8 óra 13 perc este.

H.-M.-Vásárhely—Szolnok.

Vásárhelyről indul 7 óra 40 perc reggel, 4 óra 07 p. délután és 8 óra 10 p. este.

Mindszentről indul 8 óra 47 p. reggel, 5 óra 08 p. délután és 9 óra 17 p. éjjel.

Szegvárról indul 9 óra 10 p. délelőtt, 5 óra 30 p. délután és 9 óra 40 p. éjjel.

Szentesre érkezik 9 óra 30 p. délelőtt, 5 ó. 49 p. délután és 10 órakor éjjel.

Szentesről indul 5 óra 55 p. reggel, 11 óra 16 p. délelőtt és 6 óra 09 p. este.

Tökérről indul 6 óra 14 p. reggel, 11 óra 36 p. délután és 6 óra 26 p. este.

Kun-Szent-Mártonból indul 7 óra 11 p. reggel-12 óra 35 p. délután és 7 óra 27 p. este.

Tisza-Földváról indul 8 óra 01 p. reggel, 1 óra 29 p. délután és 8 óra 14 p. este.

Pusztá-Tenyőről indul 9 óra 05 p. délelőtt, 2 óra 40 p. délután és 9 óra 19 p. éjjel.

Szolnokra érkezik 10 órakor délelőtt, 3 óra 42 p. délután és 10 óra 06 p. éjjel.

Szolnok—H.-M.-Vásárhely.

Szolnokról indul 8 óra 55 perckor éjjel, 11 óra 36 p. délelőtt és 4 óra 48 p. délután.

Pusztá-Tenyőről indul 4 óra 45 p. éjjel, 12 óra 21 p. délután és 5 óra 35 p. délután.

Tisza-Földváról indul 6 11 p. reggel, 1 óra 48 p. délután és 6 óra 42 p. este.

Kun-Szent-Mártonról indul 7 óra 10 p. reggel, 2 óra 44 délután és 7 óra 33 p. este.

Tökérről indul 7 óra 41 p. reggel, 3 óra 16 p. délután és 8 órakor este.

Szentesre érkezik 8 óra 15 p. reggel, 3 óra 47 p. délután és 8 óra 30 p. este.

Szentesről indul 4 óra 50 p. éjjel, 8 óra 45 p. reggel és 4 57 órakor délután.

Szegvárról indul 5 óra 13 p. reggel, 9 óra 09 p. délelőtt és 5 óra 29 p. délután.

Mindszentről indul 5 óra 48 p. reggel, 9 óra 45 p. délelőtt és 6 óra 05 p. este.

Vásárhelyre érkezik 6 óra 40 p. reggel, 10 óra 37 p. délelőtt és 6 óra 57 p. este.

Lapulatadonos és felelős-szerkesztő: Dr. MATÉFFY FERENC
Társ-szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Amerikai zseborák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a drágábbaké.

Ára darabonként 3 frt.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óraláncz 60 kr.

Önberetvő készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munéca. Bőrbetésetgtől megment. Tartós és pénzmegtakarító.

Darabja 3 frt.

A penge *** csillagos acélból és a többi részei alpacából vannak.

Egy külön penge hozza 1 frt.

Megrendelhető: 26—17

Pollák Sándor főbizományosnál
BUDAPEST, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 d. után 1 ingyén küldetik.